Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Moliya” kafedrasi “Moliya asoslari” fanidan 2025/2026-o‘quv yili 2- semestrida yakuniy imtihon (test)da tushadigan savollar ro‘yxati

1. Korxonaning qisqa muddatli majburiyatlarni qoplashga aktivlarning (pulga aylanish darajasiga ko‘ra) yetarligi (yetishmovchiligi)ni ifodalaydigan ko‘rsatkichni toping?
2. Olinayotgan mablag‘lar bo‘yicha va’da qilinayotgan daromadlik stavkasi nima deb ataladi?
3. Kreditning har qanday turi yoki qayd qilingan daromadga ega vosita bo‘yicha foiz stavkasi miqdori qanday omillarga bo`g’liq?
4. …………– bu pul massasining tovar aylanmasi ehtiyojlariga nisbatan ortib ketishi natijasida pul birligining qadrsizlanishi va shunga mos ravishda tovar narxlarining o`sishidir.
5. Sug`urta kompaniyasi tomonidan xizmat ko‘rsatilgani uchun sug’urtalanuvchi tomonidan to‘lanadigan pullar nima deyiladi?
6. Daromadi va’da qilingan daromad stavkasida beriladigan moliyaviy instrument ko’rsatilgan javobni aniqlang.
7. Korxonaning oxirgi moliyaviy natijasi bu ...
8. Keltirilgan qiymatni aniqlash …………… deb ataladi.
9. Quyidagilardan qaysi biri moliyaviy siyosatning tarkibiy qismiga kirmaydi?
10. Moliyaviy bitimlar tuzish, aktivlar va riskni almashishda foydalaniladigan bozorlar va boshqa institutlar majmuiga nima deyiladi?
11. Kompaniya passivlarining tarkibini ko‘rsating.
12. Firmalar darajasida moliyaviy qarorlar qabul qilish masalalari bilan shug‘ullanadigan moliya sohasi nima deb ataladi?
13. Bino, inshoot, mashina uskunalari va ishlab chiqarish jarayonida ishlatiladigan boshqa zarur resurslar firmaning qanday kapitali hisoblanadi?
14. Davlat kreditida davlat kim sifatida ishtirok etadi?
15. Qimmatli qog‘ozlarni chiqaruvchilar qanday ataladi?
16. Moliyaviy munosabatlar jarayonlari nimada namoyon bo‘ladi?
17. Fyuchers va opsion kelishuvlarida narx va foyda xavf-xatarini sug‘urta qilish shakli?
18. Pul oqimlari to’g’risida hisobot nima?
19. Moliyaviy natijalar to’g’risidagi hisobot nima?
20. Balans nima?
21. Buxgalteriya hisobi qoidalariga muvofiq ko’rsatilgan kompaniya aktivlari va aktsiyadorlik kapitali qiymati nima deb ataladi.
22. Asosiy ishlab chiqarish fondlarining eskirish koeffitsiyenti yangidan yaratilgan mahsulotga o‘tkazilishi natijasida ular iste’mol qiymatining qanday o‘zgarishini tavsiflaydi?
23. Mamlakat miqyosida moliyaviy ahvolning keskin yomonlashganligi nimalarda namoyon bo’ladi?
24. XYUSning pul mablag‘lari va moddiy resurslarining pulli bahosi aralashadigan ko‘rsatkichqanday ataladi?

25. Agar yuridik shaxs (byudjet tashkilotlaridan tashqari) 1 oktyabrdan keyin ro‘yxatga olingan bo‘lsa, birinchi hisobot yili qachon tugaydi?

26. Moliyaviy hisobotni taqdim etish muddatlari qaysi organ tomonidan belgilanadi?

27. Qaysi holatda xo‘jalik yurituvchi sub’ektlarda yakuniy moliyaviy hisobot tuziladi?

28. Moliyaviy hisobotlar tomonidan bajarilishi lozim bo‘lgan funksiyalar nechta bo‘ladi?

29. Asosiy xo‘jalik jamiyati bo‘lgan va sho‘ba xo‘jalik jamiyatlariga, o‘z nazorati ostidagi tashkilotlarga ega buxgalteriya hisobi sub’ekti qanday moliyaviy hisobotni tuzadi?

30. Makrodarajada moliyaviy ahvolni xarakterlaydigan ko‘rsatkichni toping?

31. Tijoriy korxonalarining moliyaviy resurslari dastlab (birlamchi holda) ular qanday shaklda hosil qilinadi?

32. Korxonada aylanma mablag‘larni shakllantirish va moliyalashtirishning o‘z manbalari tarkibiga kiradigan elementni toping?

33. Moliyaviy risklarni kamaytirishning limitlashtirish usuli

34. Yangi texnologiyalar, platformalar va biznes modellari yaratish va ularni kundalik hayotga joriy etish orqali mavjud iqtisodiyotni yangicha tizimga ko‘chirish qanday ataladi?

35. “Start-up” so‘zining asosiy ma’nosi nima? “startap” atamasi qachon va qayerda paydo bo’lgan?

36. Qiymati 1 milliard dollardan ortiq bo‘lgan xususiy texnologik startap kompaniyalar bu-

37. Qiymati 10,0 mlrd. AQSh dollaridan ortgan startap kompaniyalar – bu

38. Qiymati 100,0 mlrd. AQSh dollaridan ortgan startap kompaniyalar- bu

39.Startap - bu

40. Startaplarning dastlabki bosqichi qanday nomlanadi?

41. Quyidagilardan qaysi biri startapga xos belgilardan biri hisoblanadi?

42. Startap biznesining asosiy maqsadi nima?

43. Davlat krediti munosabatining ishtirokchilari

44. Davlat krediti qanday operatsiyalarni o‘z ichiga oladi?

45. Davlat krediti qaysi munosabatlarni ifodalaydi?

46. Davlat krediti funksiyalari

47. Kraudfanding nima?

48. Kraudfandingning asosiy turlari qaysilar?

49. Qaysi platforma kraudfanding loyihalari uchun eng mashhur hisoblanadi?

50. Mukofot asosidagi kraudfanding qanday ishlaydi?

51. Indiegogo platformasi Kickstarter'dan qanday farq qiladi?

52. Oddiy foiz stavkalari ko‘proq qanday muddatdagi hisoblarda qo‘llaniladi?

53. Aksiyalarning birlamchi emissiyasida ko‘rsatilgan qiymat nima deyiladi? Foiz ifodalangan dividendning aksiya nominaliga nisbati nima deyiladi?

54. Obligatsiyalarning daromadlari qanday ko‘rsatkichlar asosida belgilanadi?

55. Ma’naviy eskirishini inobatga olgan holda mehnat vositalari boshlang‘ich qiymatini to‘liq tiklash vaqti nima deb ataladi?

56. Investitsion loyihalarni amalga oshirish uchun zarur bo`lgan moliyaviy resurslarda ehtiyojlaridan daromadlari ko`proq firmalarni qanday ataymiz?

57. Kelgusi sarmoyalar uchun resursi yetishmaydigan firmalarni qanday ataymiz?

58. Fyuchers va opsion kelishuvlarida narx va foyda xavf-xatarini sug'urta qilish shakli?

59. Bu bitta odam yoki oilaga tegishli firma bo'lib, unda barcha aktivlar va majburiyatlar bir vaqtning o'zida firma egasining mulki hisoblanadi.

60. Yakka mulkdor firmaning qarzlari va boshqa majburiyatlari bo'yicha ... ega bo'ladi

61. Bu ikki va undan ko'p kishi (oila) mulki bo'lgan firma.

62. Bu mustaqil yuridik shaxs bo'lib, u o'z egalaridan alohida faoliyat yuritadi.

63. Kim sug'urta hodisasi yuz berganidan keyin sug'urta obektini ko'zdan kechiradi va tekshiradi?

64. Qarz instrumentlarini yana nima deb ham atashadi?

65. Sug'urta mukofoti bu ....?

66. Davlatning moliyaviy salohiyati qanday pul daromadlari va jamgarmalari asosida shakllanadi?

67. Korxonalar o'z mablaglarini shakllantirishning asosiy dastlabki manbai nima?

68. Iqtisodiy kategoriya sifatida moliya:

69. Tijoriy korxonalarining moliyaviy resurslari dastlab (birlamchi holda) ular qanday shaklda hosil qilinadi?

70. Korxonada aylanma mablag'larni shakllantirish va moliyalashtirishning o'z manbalari tarkibiga kiradigan elementni toping?

71. Moliyaviy risklarni kamaytirishning limitlashtirish usuli

72. Mahsulot ishlab chiqarish hajmi ko'payganda o'zgaruvchan xarajatlarning doimiy xarajatlarga nisbati qanday o'zgaradi?

73. Korxona moliyasini tashkil etish malum .... asosiga quriladi

74. Qaysi korxonada tushum kamayib ketishidan salbiy oqibatlar yuzaga kelishi xavfi yuqoriroq?

75. O'zgaruvchan xarajatlar nega shunday deb ataladi?

76. Doimiy xarajatlar nega shunday deb ataladi?

77. Qaysi holatda mahsulot birligiga to'g'ri keladigan doimiy xarajatlar ko'payadi?

78. Mahsulot ishlab chiqarish hajmi ko'payganda quyida sanab o'tilgan xarajatlardan qaysi biri kamayadi?

79. Takror ishlab chiqarish jarayonining har bir ishtirokchisi o'ziga tegishli bo'lgan daromadni nechta qismga bo'ladi?

80. Diversifikatsiyasi deganda nimani tushunasiz?

81. Investorlar bu?

82. Broker bu?

83. Aylanma kapital – bu:

84. .... bu shartnomalar bo'lib, ular bo'yicha bir tomon qimmatli qog'ozlarning ma'lum bir miqdorini ma'lum muddatda kelishilgan narxda sotib olish yoki sotish huquqi yoxud majburiyatini oladi.

85. Davlat pensiyalarining turlari
86. Ijtimoiy ta’minotning funksiyalari.
87. O‘zbekiston Respublikasida Pensiya jamg‘armasi daromadini shakllantirishda qaysi daromad manbai asosiy salmog’ga ega?
88. Blokcheyn texnologiyasi, kriptovalyutalar va raqamli kommunikatsiyalar, IT yordamida olib boriladigan iqtisodiyot bu-
89. Moliya risklarni qanday boshqarish mumkin?
90. Xedjirlash bu-
91. Sug‘urtaning asosiy funksiyalari:
92. Sug‘urta sohalari:
93. Sug‘urta shakllari:
94. Hayot sug‘urtasi, sog‘liqni sug‘urtalash, baxtsiz hodisalardan sug‘urtalash va tibbiy sug‘urta qaysi sug’urta tarmog’iga kiradi?
95. Krizisli moliyaviy holat darajalari nechta ?
96. Investitsion portfelning asosiy maqsadi nima?
97. Portfel investitsiyalari qaysi aktivlar orqali amalga oshiriladi?
98. To‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar va portfel investitsiyalari o‘rtasidagi asosiy farq nimada?
99. Portfel investitsiyalarining ustunligi nimada?
100. Portfel investitsiyalarida risk va daromadlilik o‘rtasida qanday bog‘liqlik mavjud?
101. Konservativ portfelning xususiyati nima?
102. Risksiz aktivlarga qaysilar kiradi?
103. Portfel investitsiyalarning asosiy tamoyillaridan biri nima?
104. Investitsiya portfeli nima?
105. Qaysi investitsiya turi nazorat huquqini bermaydi?
106. Qaysi portfel turi yuqori xavf va yuqori rentabellikni bildiradi?
107. Portfelni diversifikatsiya qilishda nimalarga e’tibor beriladi?
108. Portfel investitsiyalar kimlar orqali amalga oshiriladi?
109. Korxonada moliyaviy barqarorlikni ta’minlash uchun nima muhim?
110. Aylanma kapital qaysi komponentlarga asoslanadi?
111. Korxonaning qarz va kapital nisbati 1.0 dan katta bo‘lsa, bu nimani bildiradi?
112. Uy xo‘jaliklari moliyasining iqtisodiyotdagi o‘rni qanday?
113. Uy xo‘jaliklari uchun byudjet tuzishning asosiy maqsadi nima?
114. Quyidagi ko'rsatkichlardan qaysi biri sof foydani hisoblashda e'tiborga olinmaydi?
115. Agar korxonaning umumiy daromadi 1 milliard so‘m va sof foydasi 200 million so‘m bo‘lsa, sof foyda marjasi qanday bo‘ladi?
116. Moliyaviy natijalar hisobotida qanday xarajatlar "moliyaviy xarajatlar" sifatida ko‘rsatiladi?
117. Ijtimoiy sug'urta tizimi qanday moliyalashtiriladi?
118. Minimal iste'mol savatchasi" tushunchasi ijtimoiy ta'minotda nima uchun muhim?
119. Sug'urta brokerining asosiy vazifasi nimadan iborat?
120. Sug'urta agentining sug'urta brokeridan asosiy farqi nimada?

121.Qaysi hujjat sug'urta brokerining faoliyat yuritishi uchun majburiy hisoblanadi?

122.Sug'urta brokerlari qanday vaziyatlarda mustaqil ravishda shartnoma tuzish huquqiga ega?

123.Quyidagilardan qaysi biri korxonaning investitsion faoliyatiga kiradi?

124.Quyidagilardan qaysi biri korxonaning operatsion faoliyatiga kiradi?

125.Korxonalar uchun moliyaviy barqarorlikni saqlashda qaysi indikatorlar muhim hisoblanadi?

126.Qaysi faktorlar korxonaning moliyaviy barqarorligini oshirishi mumkin?

127.Korxona balansida qisqa muddatli qarzlarning yuqori ulushi moliyaviy barqarorlikka qanday ta'sir qiladi?

128.Korxona moliyaviy barqarorligini ta'minlash uchun eng zaruriy vositalardan biri qaysi?

129.Islomiy moliya institutlarida foydalaniladigan "Murabaha" bitimi qanday ishlaydi?

130.G"arar (noaniqlik) kontseptsiyasi Islomiy moliyada qanday cheklovlarni o'z ichiga oladi?

131.Shariatga muvofiq moliyaviy mahsulotlarda asosiy huquqiy manbalar qaysilar?

132.Islomiy moliyaviy bozorning asosiy ustunligi nimada?

133.Foyda tushunchasining iqtisodiy mazmun-mohiyati nimadan iborat va u korxona faoliyatida qanday rol o'ynaydi?

134.Amaliyotda foydaning qanday asosiy ko'rinishlari mavjud va ular bir-biridan qanday farq qiladi?

135.Asos foyda, balans foyda va sof foyda tushunchalarini izohlang.

136.Yalpi foyda qanday aniqlanadi va uning formulasi nimadan iborat?

137.Asosiy faoliyatdan olingan foyda (AFF) qanday shakllanadi?

138.Umumxo'jalik faoliyatidan olingan foyda va soliq to'langungacha foyda qanday hisoblanadi?

139.Sof foyda qanday aniqlanadi va uning korxona faoliyatidagi ahamiyati nimada?

140.Sof foyda korxonada qanday yo'nalishlarda taqsimlanadi va undan foydalanish mexanizmi qanday?

141.Rentabellik tushunchasi nimani anglatadi va u foydadan qanday farq qiladi?

142.Rentabellikning asosiy ko'rsatkichlarini (sotuv rentabelligi, o'zlik kapital rentabelligi va boshqalar) sanab bering va qisqacha izohlang.

143.Sotuv rentabelligi va o'zlik kapital rentabelligi qanday formulalar asosida aniqlanadi hamda ular korxona samaradorligini baholashda qanday ahamiyatga ega?

144.Ijara (leasing) shartnomasining Shariatga muvofiq bo'lishi uchun qanday shartlar zarur?

145.Amortizatsiya nima?

146. Amortizatsiya ajratmalari qanday maqsadda hisoblanadi?

147. Amortizatsiyani hisoblashning eng ko'p qo'llaniladigan usuli qaysi?

148.To'g'ri chiziqli usulda amortizatsiya qanday hisoblanadi?

149. Agar asosiy vosita qiymati 100 000 so‘m va xizmat muddati 5 yil bo‘lsa, to‘g‘ri chiziqli usulda yillik amortizatsiya miqdori qancha bo‘ladi?

150. Amortizatsiya ajratmalari buxgalteriya balansining qaysi qismida ko‘rsatiladi?

151.Asosiy vosita foydalanishga topshirilgan sanadan boshlab amortizatsiya qanday hisoblanadi?

152.Asosiy kapital nima?

153.Asosiy kapitalning doiraviy aylanishi deganda nima tushuniladi?

154. Asosiy kapitalning moliyaviy jihatdan samaradorligi nimaga bog‘liq?

155.Asosiy kapitalning yangilanish koeffitsiyenti qaysi formula bilan hisoblanadi?

156.Kapitalning aylanish muddati qisqarsa, bu qanday ta’sir qiladi?

157. Asosiy kapital amortizatsiyasi qanday maqsadda to‘planadi?

158. Narx siyosati deganda nima tushuniladi va uning korxona faoliyatidagi o‘rni qanday?

159.Narx siyosati korxonaning raqobatbardoshligi va moliyaviy barqarorligiga qanday ta’sir ko‘rsatadi?

160.Narx siyosatining asosiy vazifalari nimalardan iborat?

161.Narx talab va taklifni muvozanatlashtiruvchi mexanizm sifatida qanday ishlaydi?

162.Narxlarni shakllantirishning asosiy ob’ektiv omillari qaysilar?

163.Ishlab chiqarish xarajatlari narx shakllanishida qanday rol o‘ynaydi?

164.Talab va taklif nisbatining o‘zgarishi narx darajasiga qanday ta’sir qiladi?

165.Raqobatchilar narxlari korxonaning narx siyosatini belgilashda qanday ahamiyatga ega?

166.Davlatning narxlarni tartibga solishdagi roli nimadan iborat?

167.Narxlar qanday asosiy turlarga bo‘linadi va ularga misollar keltiring.

168.Ulgurji va chakana narxlar o‘rtasidagi asosiy farqlar nimada?

169.Narxning tarkibiy tuzilmasi qanday elementlardan tashkil topadi?

170.Narx tarkibida foyda va soliqlarning o‘rni qanday?

171.Narxlarni shakllantirishning asosiy metodlari (xarajatga asoslangan, talabga asoslangan, raqobatga asoslangan) qanday farqlanadi?

172.Dinamik narxlash va psixologik narxlash metodlarining mohiyati nimada va ular qaysi sohalarda samarali qo‘llaniladi?

173.Foyda tushunchasining iqtisodiy mazmun-mohiyati nimadan iborat va u korxona faoliyatida qanday rol o‘ynaydi?

174.Turli iqtisodchi olimlar (S.S. Aliyeva, N.V. Milyakov va boshqalar) foydaga qanday ta’rif bergan?

175.Amaliyotda foydaning qanday asosiy ko‘rinishlari mavjud va ular bir-biridan qanday farq qiladi?

176.Asos foyda, balans foyda va sof foyda tushunchalarini izohlang.

177.Yalpi foyda qanday aniqlanadi va uning formulasi nimadan iborat?

178.Asosiy faoliyatdan olingan foyda (AFF) qanday shakllanadi?

179.Umumxo‘jalik faoliyatidan olingan foyda va soliq to‘langungacha foyda qanday hisoblanadi?

180.Sof foyda qanday aniqlanadi va uning korxona faoliyatidagi ahamiyati nimada?

181.Sof foyda korxonada qanday yo‘nalishlarda taqsimlanadi va undan foydalanish mexanizmi qanday?

182.Rentabellik tushunchasi nimani anglatadi va u foydadan qanday farq qiladi?

183.Rentabellikning asosiy ko‘rsatkichlarini (sotuv rentabelligi, o‘zlik kapital rentabelligi va boshqalar) sanab bering va qisqacha izohlang.

184.Sotuv rentabelligi va o‘zlik kapital rentabelligi qanday formulalar asosida aniqlanadi hamda ular korxona samaradorligini baholashda qanday ahamiyatga ega?

185.Kichik biznes moliyasi deganda nima tushuniladi va uning asosiy elementlari nimalardan iborat?

186.Kichik biznes tushunchasining iqtisodiy mohiyati nimadan iborat?

187.Kichik biznes sub’ektlariga qaysi turdagi xo‘jalik yurituvchi birliklar kiradi?

188.Kichik biznesning yirik biznesdan asosiy farqlari va ustunliklari nimalarda namoyon bo‘ladi?

189.Kichik biznes sektorining bandlikni ta’minlashdagi o‘rni qanday?

190.Kichik biznes iqtisodiyotda raqobat muhitini shakllantirishga qanday ta’sir ko‘rsatadi?

191.Kichik biznesning innovatsion rivojlanishdagi roli nimadan iborat?

192.Kichik biznesning YAIM va davlat byudjeti daromadlarini shakllantirishdagi ahamiyati qanday?

193.Kichik biznes uchun uzoq muddatli moliyalashtirish manbalari qaysilar?

194.O‘z mablag‘lari hisobidan moliyalashtirishning asosiy manbalari va ularning afzalliklari nimalardan iborat?

195.Uzoq muddatli qarz mablag‘lari (bank krediti, lizing va boshqalar)ning o‘ziga xos xususiyatlari qanday?

196.Xususiy investorlar, venchur kapital va strategik investorlarning kichik biznes rivojidagi roli qanday?

197.Davlat grantlari, subsidiyalari va kafolatlari kichik biznesni rivojlantirishda qanday ahamiyatga ega?

198.Kichik kompaniyalar uzoq muddatli moliyalashtirishni jalb etishda qanday asosiy muammolarga duch keladi?

199.Kichik biznes uchun moliyalashtirish muammolarini bartaraf etishning asosiy yo‘llari nimalardan iborat?

Moliya kafedrasi mudiri **J.R.Zaynalov**